

ARISTOTEL MICH

GJOLI I ROSAVE

85H-32

M 70

85H-32
1770

S

ARISTOTEL MICI

Gjoli i rosave

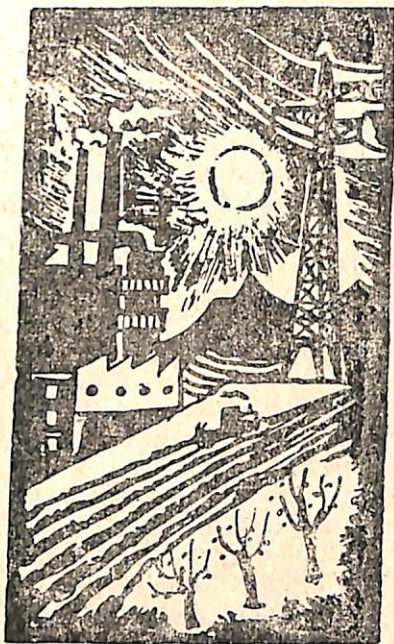
(Tregime)

2670

~~FLP/4~~

SHKURTËRA E SHKËMBIT
SHKËMBIT

SHTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

MOTIVE TË REJA

GJOLI I ROSAVE

Ka dhe s'ka gjahtarë ana e detit, po si Ndini s'ke ku gjen më të mirë. Me të marrë nishan ai, gjahu bie pa dalë flaka nga çiftja.

Kur zënë dhe tregojnë në fshat historitë e Ndinit hap veshët dhe dëgjo. Nuk them se s'merr vesh nga pusia që i zihet çakallit, apo nga gjahu i dhelprës e i lepurit; ai po deshi di t'i kapë të gjalla dhelprat e dosballat, po gjahu i rosës i pëlqen mbi të gjithë.

— «Ç'më duhet mua dhelpra me lepurin, — thoshte — do të bredhish tërë ditën për të zënë një dhelpër, gris një palë opinga për të vrrarë dy lepuj. Nuk është punë ajo, kurse rosa, ore tunjatjeta, të vjen vetë në grykë të çiftes, kur ti rri në ushez e përgjon.»

Pa lëre kur shtrëngon dimëri e Gjoli i Rosave mbushet dinga sa nxiron cipa e ujit. Ti qëllon një herë, dy herë; vret pesë a gjashtë e gjoli oshëtin nga përplasjet e krahëve e nga fluturimet e shpendëve.

Rosat e egra s'janë aqë budallaçka sa të mos e kuptojnë gjahtarin, po Ndinin, që është regjur me to, s'e ndjejnë dot.

Dhe në mes të shiut dhe të erës andej e gjen Ndinin, nëpër kënetë, me gishtin në këmbëz e me sy

në gjah. Merr një kalë a një gomar dhe e fut në gjol, për të ngrënë truskë a çol. Hajvani i shkretë, kur bie në ushqim, as e ndjen Ndinin të shtrirë mbi kurriz. Po ku ta dish dhe në e kupton, i duket se e përkëdhel Ndini, ose po e çon drejt kullotës më të mirë. Po jo or jo, Ndini s'ka hallin e hajvanit. E merr me të mirë që të futet drejt e në tufën e rosave të cilat zhuzhuresin me potere. Rosat tek shikojnë hajvanin e s'dallojnë dot Ndinin — «Asgjë me rrezik» — thonë. Kur shpezët nuk e presin fare, çiftja e Ndinit gjëmon mbi kokat e tyre si rrufe. Të llahtaritura shpezët ngrihen lart batore, duke u përplasur njëra me tjetrën; atëhere gjëmon fisheku tjetër. Përmes flakës së çiftes Ndini sheh të bien të vrara dy - tri rosa të tjera. Atë çast era e barutit e deh Ndinin. Ai zbret si kunadhe nga kali dhe shkon e mbledh të pesë rosat, të cilat ende përpëliten. Gjahtari i lidh këmbë për këmbë e del nga gjoli i rosave për në breg, ku i vë flakën një zhuke, ndez çibukun e shikon gjolin e fshatit të tij.

Afër shtrihet kënetat e Laçanit si një det që mezi ta zë syri.

— «I vogël është Gjoli i Rosave në krahasim me kënetën, po gjahun e ka më të madh. Kot e kanë që lodhen gjahtarët pojanakë në kënetën e madhe. Është e thellë ajo, të ndjen rosa që atje tej» — fliste me vete sikur llafosej me çibukun.

Nga pas ndjeu hapa njeriu, ktheu kokën dhe pa Ndonin, i cili me një krah mbante çikëzën dhe në tjetrën një trastë të madhe me peshq.

— Ç'do t'i bësh gjithë atij peshku, o t'u mbylltë dera — foli Ndini.

— Po ti ç'do t'u bësh gjithë atyre rosave — pyeti Ndoni.

Peshkatari si u ul, drodhi një cigare e tha:

— Mirë që e bëmë gjahun, po si ta shesim.

— Besa — tha Ndini — fshati ta blen thuajse falas.

— Jo more, ç'fshat? Do të shkojmë në pazar — tha Ndoni.

— Po s'jemi më në kohën e brigadier Kolit. S'ndreqet puna më me brigadieren e re. Lundron me dy gisht ujë ajo — tha Ndini.

— Ashtu është ajo, vërtetë e vret lart. I thashë unë njëditëzaj: «Shoqe Drita, dua të vete deri Fier se kam për të shitur ca peshk». «Uh — m'u përgjegj — kësaj i thonë të vesh në Berat për një masat».

— Me një fjalë s'të la — pyeti Ndini.

— Jo ore jo, s'të jep lejë ajo. Hiqe nga mendja lejën ti — tha Ndoni — Po di ç'bëjmë ne? Lëmë sa të lëmë në shtëpi e ja hipim atij kamioni që vjen nga Povelça.

— Ashtu do të bëjmë, ashtu — foli Ndini. Të dy u ngarkuan dhe muarën rrugën.

— Ankoheshim kot për brigadierin e parë, Koli ishte shpirt - njeriu — tha Ndoni — S'prishte qejf ai.

— Qe burrë, more vëlla. Merreshe vesh me të.

— Për punë pazari mua s'më pati penguar asnjëherë — foli Ndini.

— Edhe s'e bënte vetem të mbante sytë nga duart. Në i jepje vetë, të thosh «falemnderit», nuk i jepje, s'thosh gjë — tha Ndoni.

— Kjo është dhe fare firifiu nga mendja, more Ndoni vëllai. Më gjeti mua një ditë këtej anës së

Gjolit, kur po shkante me gjeometrin e më pyeti:

— «Ç'mendon ti, xha Ndini, për Gjolin e Rosave? Ç'mund ta mbiellim, po ta thajmë?»

— Si i the, o Ndini, më qafsh!

— Do ta mbiellim çol e jamruk të ngjallim hajvanët — iu përgjegja.

— Jo, xha Ndini, jo — më tha — ne do ta mbiellim oriz.

— Mirë moj shoqja Drita — i thashë — oriz mbillen — se do t'u vejë në gju të breshkës.

— Ha, ha, ha, ha — ç'ja paske bërë.

Në këto e sipër ata ishin futur në fshat. Çanga po binte me të madhe e njerëzit po linin punën. Dielli si një sofër e kuqëremtë përflaku Gjolin.

— Ore, po ju pse s'vini në arë si të tjerët, po i bëni bisht punës? — u tha bariu i lopëve.

— Ku ka punë tashti në ara ore, je në vete!

— Si ore, s'ka? Shokët e tjerë hapën brazda kullimi nëpër të lashtat. Disa u muarën me grumbullimin e plehut.

— S'janë punë për ne ato — tha Ndoni — jemi moshë ca si e shkuar ne tani.

— Të rinj s'jini, po edhe pleq s'mund t'ju themi, siç është xha Mitrush, që s'e le lopatën nga dora.

— Ti ha bukën tënde dhe bën llogarinë e botës — i tha Ndini.

— Ç'do të bëni kur të thajmë Gjolin? — tha bariu.

— Është puna jonë, ty s'të duhet gjë.

Pa e zgjatur me bariun, të dy gjahtarët muarën rrugën drejt qendrës së fshatit gjithë krenari, në vend që ta ulnin shpinën nga pesha, ata e ngrinin kokën më lart.

Kur u ndanë, e bënë me fjalë që të nesërmen, sa të lente dielli, të dilnin në rrugën e Povelçës dhe të shkonin me kamionin e bonifikimit në qytet.

Ndonëse dukej i qetë, Ndinit i rrihte mendja te ajo pyetja e bariut «Ç'do të bëni kur të thahet Gjoli?»

Ky mendim zjente gjithandej në fshat e kishte ardhur deri në gojë të loparëve e të dhenarëve.

Sapo vinte në shtëpi, fëmijët e rrethonin Ndinin e kush e kush t'ja hiqte nga krahët rosat. Gjahtari ngrohte duart e u tregonte:

— Kjo është rosë ngake, se bën ngak, ngak, ngak. Kësaj i thonë fishkëllemzë se bën fiu - fiiiu. Atij atje i thonë kredharak se kridhet.

— Po ky? — e pyeste një fëmijë.

— Ai është rosak jeshilës, se e ka kokën të gjelbër.

Ndini Marini vërtet dukej pak i kërcur në çështje gjahu, po për punët e fshatit s'e bënte dysh, kurrë s'rrinte pa marrë pjesë. Në mbledhje nuk mungonte asnjëherë. Sidomos ditët e fundit po i mbante veshët hapur. Sa herë dëgjonte për mbledhje, zemra i ndillte keq për Gjolin e Rosave. «Hej ç'do të na e heqin nga duart dhe atë pellg uji — thoshte me vete — s'kemi për të parë këmbë rose».

Një mbasdite, një të ardhur nga puna, mori ciftën dhe u nis për gjah.

— «Ta shkrep një herë tashti para se të perëndojë — tha — pa në darkë është e vështirë, bëhet mbledhja e përgjithshme».

Qëndroi një orë Ndini, po shpezët nuk po afroreshin. Kishin të drejtë rosat e egra; në kullotën afër bregut ato vinin mbas perëndimit, kur delte hëna, jo kur delte ai. Në atë kohë ato kullosnin në

mes të Gjolit. Më kot rrinte në ushez, duke pritur, si i thonë, shih me sy e plas me zemër. Rosakët, si për zili të tij, atje në thellësi përplasnin krahët, larin trupin e bërtisnin: ngak, ngak, ngak. I dukej gjahtarit sikur i thoshin: «Ndini, ç'do të na bësh...?» Zemra e shtynte Ndinin të merrte buallin që kullos-te aty anës, ta fuste ngadalë në ujë e t'u drejtohej rosave pas bishtit të tij, kurse mendja e ndalonte: — Jo, i thoshte, ke mbledhjen e përgjithshme».

Hunda po i çahet për një çibuk duhan. Më në fund e ndezi dhe si e kuptoi se nata do të ishte e larë nga drita e hënës, tha «mos u bëj merak moj hundë, se edhe erë baruti do të thithësh»...

Kur u fut Ndini në sallë, hodhi sytë rreth e rrotull, kërkoi Ndonin dhe, si e pa, iu ul pranë.

Sekretari i organizatës së partisë foli pak dhe shkokuqur.

«Kënetat e Hoxharës dhe ajo e Laçanit së shpejti do të thahen. Kanalet e mëdhenj, që do të çojnë ujërat në hidrovorin e Polvelçës, janë duke mbaruar. Në përfundim është vet hidrovori. Tashti ka ardhur koha të mendojmë edhe ne në fshatin tonë për Gjolin e Rosave. Është fjala për kanalet. Si thoni, kemi mundësi t'i bëjmë vetë?»

Ndini dhe Ndoni po bisedonin njeri me tjetrin.

Një i ri, që sa kish ardhur nga ushtëria, mori fjalën:

— Mendoj se s'ka prit të presim. T'i përvishemi punës menjëherë e të hapim kanalet.

Ndini tundi kokën dhe tha me vete:

— Hajde mendje, hajde! Janë në vete këta apo kanë lajthitur?»

Pastaj u ngrit brigadierja e re, Drita. Ndoni mblodhi buzët dhe i tha Ndinit:

— As kur vjen në mbledhje nuk i heq pantallonat kjo.

— Na u bë burrë e shkuar burrit, po e ka një dërrasë mangut ama. E di ç'më tha pardje kur u ktheva nga pazari? Ti, shoku Ndini, je pas me realizimin e ditëve të punës.

— Lëre mos e zgjat — ja priti Ndoni.

Të dy ata bisedonin si miza në qyp, ndërsa Drita fliste me zë tingëllues.

— «Për hapjen e kanaleve është mirë të fusim sa më parë gjithë forcat e lira tani sa nuk kanë filluar fushatat. Dobia do të jetë e madhe. E para, shtojmë tokën e bukës dhe e dyta, do të rrisim prodhimin.

Ndonit më s'ju ndejt, po u hodh si ajo përca në zjarr:

— Hë shoku Ndoni, ç'keni për të thënë? — u dëgjua kryetari.

— Më duket mendje e papjekur kjo gjë. Në vend që ta pleqërojmë punën mirë, po marrim mendjen e rinisë dhe po e nxisim të ikë zdrënkthi. Kur kemi toka plot, pse të lëmë fuqitë tona në kanalet e gjolit? Fundja nuk jemi dhe të babëzitur për tokë, por nevojtarë për krah pune. Pse të kullojmë djersë në gjol për pëlhurë marimange?

— Pse, nuk e kupton dobinë e kësaj pune, ti, shoku Ndoni? — pyeti dikush nga të rinjtë.

— Dobinë e kuptoj, po s'kam të qartë se qysh u thakërka ky Gjoli i Rosave, që edhe inxhinierët e kanë thënë se është nën faqen e detit, andaj s'mund të hapim kanale; po i hapën do t'i biem kokës me grusht, se do të na futet deti brenda.

— Qysh mendon ti se mund të thahet? — pyeti Drita.